

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLŐ.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promotivanda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törvényeinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor; hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adhatnak vissza.	Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadóhivatalos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Kgyen szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyitlter soronkint 50 kr. Többzseri hirdetéseknel engedélynek
---	---	--	---	---

Tudomásul!

A néppárt központi irodája elmondja elvbarátainknak egyik, aug. 1-én kelt értesítésében, hogy ez időszertint központi napilap létesítéséről kénytelenek vagyunk eltekinteni s ezért a néppárt és a katolikus védekezés érdekében létrejött jeles vidéki lapokra és néhány budapesti napilapra irányítja a közfigyelmet. Különösen megnevezi a „Magyar Állam“-ot és a „Hazánk“-ot, mint a mely lapok a néppárt irányával leginkább indentifikálják magukat. Részemről is örömmel üdvözlöm a sajtó ezen irányát és remélem, hogy saját egyéni nézeteim viszhangra fognak találni ezen közlönyökben ezentul is és fokozott mértékben. *Mindazonáltal nem fogok megszűnni a „Fejérmegyei Napló“-ban, mint a melyet véleményem legsajátabb kifejezésének tekintek, magam is közreműködni és azt elvbarátainknak melegen ajánlani, valamint őket kérni, hogy a „Fejérmegyei Napló“-t felkarolni és figyelemmel kísérni sziveskedjenek.*

Zichy Nándor gróf.

Szent István apostoli király.

(*) Ha valamikor, ugy ma a magyar katolicizmus IX-ik századában sóhajthatunk fel igaz hittel, benső tisztetettel e szent király számolyához: Hol vagy István király, téged magyar kiván! Anyaszentegyházunk siralmas állapotba jutott és egy pillanatra úgy látszik, mintha a pokol kapui hatalmasabbak lennének az egkek ereinél. A kishitűek már leugrálnak sz. Péter hajójáról, a hullámok már keresztülcsápnak a hajó orrán, a kormányosok kétségbeesetten küzdenek a romboló viharral, de a Mester parancsol a viharnek és szeleknek és ismét csendesség lön.

A történelem filozófiája sohasem csal. Semmi új a nap alatt. Ugyanezen napokat átélte a kath. anyaszentegyház Franciaországban, Olaszországban és a német birodalomban. Az első volt mindenütt a szabadkőművesség titkos aknamunkája, aztán

a liberalizmus uralkodása, végre a a szocializmus és anarchizmus elterjedése. A szabadkőművesség lerontotta az egyház tekintélyét, a liberalizmus elrabolta jogait, a többi izmus pedig megfosztotta vagyonától. Mikor Bismarck kihirdette a májusi törvényeket, a püspöki kar tiltakozott, a papság megtagadta az engedelmisséget és a pápa kimondotta az exkommunikációt. Ekkor a porosz kormány hűségesküre kötelezte a papokat. Az ellenszegülőket száműzte, bebörtönözte, elhittotta az egyházi funkcióktól. Ekkor feltámadt a nagy Windthorst, megalakította a kath. centrumot és tíz év alatt lefegyverezte Bismarckot.

Mi is eljutunk október 1-én Isten segítségével a kulturharc küszöbéig. A püspöki kar tiltakozni fog egyértelműleg. A kormány, mely maga adta a fegyvert kezünkbe, midőn azzal hitegetett, hogy csak az egyházi politikai törvények életbeletetése után lesz intenzív kath. hitélet, már az első időkben tapasztalni fogja, hogy a papság és a hívek csakugyan megszívlelték ezen jó tanácsot. Feléled újra szent István apostoli szelleme és végighordozzuk Magyarországot rónáin és hegyein a kettős keresztet, intve, kérve, sürgetve a népet, hogy keljen védelmére ősei hitének, szent eleink kérelmének. Országszerte prédikáljuk szent István igéit, melyeket temesvári Pelbárt szerint, Nagyboldogasszony napján mondott az ország egyházi és világi főrendei előtt a székesfejérvári bazilikában:

»Édes népem, óh nemzetem, kiket én az evangelium által Jézus Krisztusnak szültelek, tudjátok, mennyivel tartozunk Isten után ennek a Szűznek. Ő általa térünk ki a kietlen pogányságból, ő általa nevelkedett, erősödött birodalmunk! Ő általa vettük a sz. koronát, az apostoli címet és méltóságot. Ön megvalok, nincs örökösöm, kire hagyjam koronámat? Mária ajándékából nyertem ezeket, az ő lábaihoz teszem le tehát, őt választom Nagyasszonyotoknak!»

Oh, a szent király szavai nem maradhatnak siker nélkül! A magyar nép érzi azoknak századokra kiható fontosságát, tudja, hogy történelmi

missziója van e hazában, melyet hibás elméjű emberek érdekeiért cserben nem hagyhat.

A kulturharc talán itt is megköveteli áldozatait, de találkoznak azért hitszegők is, mint az első keresztények között, a kik készek lesznek a pogány isteneknek áldozni, csakhogy megszabaduljanak a szenvedésektől. De mindez nem fogja visszaretenteni az egyházat, hogy szent István örökét a keresztény Magyarországot a sátán martalékául engedje, és minél erősebb lesz azon támadás, mely a katolikus vallást ki akarja szoritani történelmi jogaiból és kilencszáz éves sáncaiból, annál inkább fog erősödni az ellenállás is, mely az első apostoli király szelleméből nyer támaszt és bátorságot megküzdeni a pogány eszmevilág epigonjaival.

A szent koronával, melyet szent Istvántól örökölt a nemzet, örökölte egyszersmind annak hitbuzgalmát és erősségét, melyet a századok vihára megrázhat, de meg nem törhet soha! A katolikus népre vár a feladat, hogy a nagy szent emlékeit és institúcióit ne csak a történelem lapjai őrizzék, hanem oda legyen vésve minden magyar szívbe, ott égen minden hazafi kebelén. Ez lesz az a maradandó emlék, melyet a nemzet ezer éves fennállása alkalmával építhet a szent királynak, különben szomorú ellentét lesz az a milleniumi szobor a budai vár oldalán, a honnan nem az általa alkotott keresztény ország, hanem pogány Magyarország terülne lábai előtt. Már pedig Kupa sohasem diadalmaszkodott szent Istvánon, de nem is fog soha!

A protestánsok és az egyházi törvények.

(—i—) A hazai protestáns felekezetek Miskolcon határozták el az új egyházpolitikai törvényekkel szemben való eljárásukat. Az erre vonatkozó javaslatot Kun Bertalan tiszáninneni „püspök“ adta ki, mely valóságos remeke a kétkulacos theologia vergődéseinek, ha ugyan a protestánsok theologiajáról egyáltalán szó lehet. A „tájékoztató utasítások“ őszinte törvénytisztelttel hajolnak meg az új törvények előtt, mert azokban „a protestantizmus szelleme, igaz emberiségi céljai és törekvései immár sok részben érvényesülnek és láthatólag nyilvánulnak“

s a fő d o l o g, hogy a protestantizmus „alapelveihez való következetes hite által jövőre is megtartsa-e ráható erejét”. Hát a protestantizmusnak, vagy sohasem volt „elvé és következetes hite” vagy ha volt, azt most teljesen feleltá, úgy, hogy most már bátran bezárhatják templomaikat, mert a tájékozható utasítások után nem marad ott semmi tenni valójuk a lelkeseknek.

Mi mindig azt állítottuk, hogy az új házassági jog, melyet a protestáns Szilágyi Dezső készített, nem egyéb, mint a protestáns egyházi szabványoknak az állam törvényeibe való fölvétele, melylyel tehát egy felekezeti érdekeit teszük általánosan kötelező értékűvé és a kormány még most is azt állítja, hogy az új törvények nem sértik a kath. hitelveket. Pedig e körlevél kézzelfogható bizonyítékát szolgáltatja a Wekerle-kormány efféle turpiságának, és Tisza Kálmán komáromi kirohanását mindenben megerősíti. Egyszermind felvilágosítást nyújt a protestantizmus igazi céljairól, mely sohasem küzdött elvekért, hanem csak a husos fazekakért.

A protestantizmus az új törvények meghozatalánál sem keresheti az állammal és a társadalmi újabb tényezőkkal a harcot; a házasságoknak egyházi kihirdetése elmarad, de az esketés ténye a legközelebbi vasárnapi istentiszteleten utólag a gyülekezet tudomására adandó: az egyházi összeadásnak kánoni formái lényegükben továbbra is megmaradnak, de a felekhez a szabad beleegyezés kinyilatkoztatása iránt ezúttal nem intézőndő kérdés; egyházi összeadásban a keresztény és nem keresztény házasságok is részesítendők; megmaradnak az illetékesség kérdésének megállapítására vonatkozó szabályok; különösen a vogyes házasságoknál odahassanak a lelkesek, hogy a felek születendő gyermekeik vallására nézve, legalább az 1868. évi LIII. t. c. rendeleteit megtartsák, s a szülőknek hivják fel, hogy a születési eseteket még az állami anyakönyvvezetőnél történendő értesítés előtt bejelentésük: a temetési szertartásban senki sem részesítendő, míg a halálesetet a polgári anyakönyvvezető el nem könyvelte; idegen felekezethez tartozó halottat, ha saját felekezeti lelkesze el nem temeti, a protestáns lelkeseknek hivatása eltemetni. E szerint tehát a protestáns egyházi.

akadályok megszűnnek a kultusz diszparitással együtt, melyet pedig a gyakorlatban a legutóbbi időkig fenntartottak; a gyermekek vallásáról szóló novellát figyelmen kívül hagyják és ez iránt már nem tartoznak törvénytisztellel, mert mint a javaslat mondja „könyven visszavételére szolgálta alkalmat és így a protestáns egyházi élet esetleges gyönjtésére és hívei számának fogyasztságra vezetne”, ezért oda kell hatni a papoknak, hogy a vogyes házasságból származó gyermekek vallására a szülők az 1868. LIII. t. c. eddigi rendeleteit megtartsák.

Ime eddig terjed a protestáns törvény-tisztelot és vallási türelem, melynek minden eszköz jó céljai elérésére, ve ha saját érdekeiről van szó, akkor jöhet a török, tatár, vagy forradalom, csak hogy a stóla megmaradjon.

Az egyházpolitika.

(b. f.) Közleledvén az őszi ülészak megnyitása, megint kísérteni kezd az elvek integritása. A „politikai Hetiszemle” illetékes helyről arról értesül, hogy a szeptember végén megnyíló parlamenti ülészak napirendjének első tárgyai a zsidóvallás recepciójáról és a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslatok lesznek. A kormány ugyanis feltétlenül (!) ragaszkodik ahhoz az elhatározásához, hogy a Wekerle kormánytól reámaradt egyházpolitikai reform — beleértve a még hátralevő és a felsőház által kétszer visszavetett javaslatokat is — és pedig az ezekben kifejezésekre jutó elv teljes integritásának fentartásával, minél előbb törvényerőre emelkedjék. Az elvi tisztasághoz való szigorú ragaszkodása (!) azonban nem gátolhatta s nem gátolhatja a kormányt abban, hogy a le-tárgyalandó két javaslattal szemben is a formai koncessziók legszélső határig (??) el ne menjen. Ez okból a Bánffy-miniszterium magáévá tette a képviselőház bizottságaiban eszközölt módosításokat s beleegyezett abba,

hogy a recepció javaslatnak azon szakaszai, melyek a keresztények és zsidók közötti áttérésekről szólnak, ebből a törvényjavaslatból kimaradjanak, s hogy a recepciónak ezen inkább általános elvi jelentőségű intézkedései a vallás szabad gyakorlatát szabályozó javaslatba fölvétessenek. Valóban, nehéz eldönteni, naiv-e inkább, vagy csak korlátozott eszű a kormány, midőn azt tételezi fel a főrendiháztól, hogy az csak azért vette el a keresztény vallásról a zsidóra való áttérést, mert az erre vonatkozó szakasz előbb nem a vallászabadság gyakorlatáról, hanem a recepcióról szóló javaslatban volt. Biztosíthatjuk a kormányt, hogy a főrendiház többsége feltétlenül újra le fogja szavazni ugy a zsidó hitre való áttérést, mint a felekezettelküliséget.

Nöde erről még ráérünk vitatkozni. Sokkal érdekesebbek és mulatságosabbak azon bukfencok, melyeket a kormány a már szentesített törvények életbeléptetése terén vet. Ezek a törvények csak hat hét mulva lépnek életbe és már is kitűnik, hogy hiba van az anyakönyvi kerületek beosztása, az anyakönyvi felügyelők és az anyakönyvvezetők kinevezése körül.

A hivatalos lap szombati száma jelenti, hogy a belügyminiszter Botfy Lajos Somogy és Zala vármegyék területére Nagy-Kanizsa székhellyel kinevezett állami anyakönyvi felügyelőnek, valamint Flott Ferenc Adolf Beszterca-Naszód, Szolnok-Doboka és Kolozs vármegyék, továbbá Kolozsvár szab. kir. város területére Deés székhellyel kinevezett állami anyakönyvi felügyelőnek lemondását elfogadta és a Nagy-Kanizsa székhellyel szerzett anyakönyvi felügyelői kerületbe Soós Pongrác sümegi járási főszolgabíró, a Deés székhellyel szerzett anyakönyvi felügyelői kerületbe Vághó Ferenc belügyminiszteri fogalmazót nevezte ki állami anyakönyvi felügyelőnek és pedig mindkettőt a VIII. fizetési osztályban. — No ugyan hamar kezdik a szökést. Ilyen kezdet után milyen lesz a vége?

Ugyancsak a hivatalos lap szombati száma jelenti azt is, hogy a belügyminiszter Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye anyakönyvi kerületi beosztásában következő küigazításokat eszközölte: a Sziget-Ujfalu és Sziget-Szentmárton községekből álló anyakönyvi

T Á R C A .

PÓRI KÖPENY.

— Legenda. —

Szó! A püspök:

— Ünnepet ültök

Ifjú királyom a néppel imé.

Szent ez az évnep ünnepe máma,

Hogy bejövénk a drága hazába!

Ott lesz az ünnepen, ott lesz az érsek,

Ott lesz az Úr szolgálja temérdek,

Ott a lovagnép, ottan a pór . . .

Ott a király, ott lépsz uram, István,

Szent imaszóval az ünnepet nyitván!

S ime az Úr s a király szolgálja

Hí fejedelmi szivedre hivatkoz:

Tedd fel az ünnepségre,

Ótsd fel a legméltóbb köpenyed,

Melyen a népnek öröme lehet . . .

Égjen a népbe király-szeretet!

Hí A püspök meghajtra magát

Ott hagyta szerényen a czifra szobát.

István fejedelmi homloka vidul

S tédre borulva rebeg:

— Szent ezen emlék ünnepe máma,

Hogy bejövénk a drága hazába! . . .

Saslelke borongva kitáru!

Robbanó gyönyörtől honja vidékén,

S borzadva menekszik a multtól

A saját alkotta jövőhöz

Majd hallva a saját künn

Szent lelke örömben merül

S egy szót intí beül:

— Ótsd fel a legméltóbb köpenyed!

Milyen a legméltóbb . . . ? orcája borul,

Szent imaszóra a porba le hull.

S im, vak fény a szobába beömlik,

Arára borúl a király

De szelid hang

Felrezenüti: Megállj!

Angyali nő mosolyogva

Szállt fejedelméhez le a porba

S legméltóbb diszével övezte . . .

Felnéz a király —, csak fény rege körötte,

Majd az is eltűnt.

Tódul a nép fejedelme lakához,

S István még leborulva imádkoz . . .

Van harci zörej, csörrennek a kardok,

Szó! A:

— Ünnepet ülni akartok? . . .

Várjátok a főt, megígérte királyunk,

Megtisztel a mig ünnepleni járunk!

Méltó lesz a disze, szent lelke megihlet,

Hódolni fogad kegye minket!

És támad örömszaj, prűsakónek a ménék,

Van pap, lovag és pór, nagy száma temérdek,

És kúgva az „éjen” örövendnek a népek.

Csendre figyelmeztetni

Felemelkedik ime jobbja Abának,

Elhalgat a raj,

S mind néma sorokba felállnak.

Megfeszül a figyelem

És mind keresve királyát,

Révedező szeme téved . . .

S im csendül a hangja, mint égi zenének:

— Szent ez az évnep ünnepe máma,

Hogy bejövénk a drága hazába!

Mind keresőn a trónra tekintnek,

Hol a haza szent zászlaja intget —

Ott van a trónon

Póri köpenyben az ifjú király!

Elfoszlik az örömnapi mámor,

S hódolni a porba le hullik a tábor,

Mert legméltóbb az a disz,

Mely most van az ifjú királyon . . .

S szent ima képen

Mindenki rebeg egy szót:

— István!

Szent István szobra Budán.

Ha Bánffy Dezső báró is úgy akarja s ha akad magyar szobrász, a ki néhány rövid hónap alatt kőbe tudja vésni Szent István patriarkalis alakját: akkor a millenniumra leleplezhetik a budai halászbástyán az első apostoli szent király szobrát.

És hogy Bánffy báró ezt akarja, tanusodik e mellett az a sürgötése, melyet a főváros hatóságához intézett, hogy szolgáltassák ki neki a Szent István király emléksobrára összegyűlt 71.265 forint alapot, mert a millenniumi ünnepre készen kell állnia Szent István szobrának.

Nem vagyunk ugyan szobrászok, de azt minden laikus ember beláthatja, hogy egy szobrot ilyen rövid idő alatt nem lehet még csak összetakolni sem, annál kevésbé egy olyant teremteni, mely az eszhetika és plasztika követelményeinek teljesen megfeleljen. Már pedig a leendő Szent István szobor kell, hogy egyike legyen fővárosunk legszebb szobrainak. Ezt argumentálni azt hisszük fölösleges is.

Igen ám, csak hogy a miniszterelnök ur nem a kivitelle és a művészi becsre fekteti a súlyt, hanem arra, hogy az akarva nem akarva a millenniumra elkészüljön.

Ennek a miniszterelnöki sürgötésnek előreláthatólag az lesz az eredménye, hogy kapunk majd „in flagranti” készült olyan takolmányt, — a mely aligha lesz disze a fővárosnak.

Pedig a szoborra már 1881-ben megkezdtek a gyűjtést és ha komolyan hozzáláttak volna, hát bizony másként állnának ma az első magyar király szobrával.

De ki gondolt még 1881-ben az ezredéves kiállításra? Az alatt a rövid idő alatt pedig, a mi még a millenniumtól elválaszt

Solánthay Benő.

kerület székhelye nem Sziget-Ujfalu, hanem Sziget-Szent-Márton község; az Albertfalva és Budafok községeiből álló anyakönyvi kerület székhelye nem Albertfalva, hanem Budafok község; a Szent-Iván és Vörösvár községeiből álló anyakönyvi kerület székhelye nem Szent-Iván, hanem Vörösvár község; a Dab és Dömsöd községeiből álló anyakönyvi kerület székhelye nem Dab, hanem Dömsöd község; a Duka és Vác-Hartyán községeiből álló anyakönyvi kerület székhelye nem Duka, hanem Vác-Hartyán község; végül a Kis-Szent-Miklós, Bottyán és Veresegyház községeiből álló anyakönyvi kerület székhelye nem Kis-Szent-Miklós, hanem Veresegyháza község. Az állami anyakönyvek még meg sem indultak s máris ilyen sok kiigazítást kell eszközölni egyetlen egy megyében. Lesz még ebből olyan bábeli zavar, hogy Isten a megmondhatója.

A z e m p l é m e g y e i anyakönyvvezetők ki nevezését tegnap közölte a hivatalos lap. A 109 kerületi rendes anyakönyvvezetői tulajdonképp része jegyző, de van köztük 1 városi albró. 3 uradalmi számtiszt, 5 szolgabíró, 1 magánzó, 2 birtokos, 3 állami, 1 községi, 1 ág. ev. 1 gör. kath. és 1 nyug. tanító, 7 segédjegyző (!), 1 községi bíró, 2 gyárigazgató, 1 közigazgatási gyakornok, 1 gyógyszerész, 1 ügyvéd. Két anyakönyvvezetőnek polgári állását nem tudta a belügyminiszter ur kipulatolni, kettőt pedig nem találhattunk az államigazgatás szelídített vadházaság megkötésére. A 24 helyettes anyakönyvvezető között van: 4 jegyző, 8 segédjegyző, 7 írónk, 1 pénztári ellenőr, 2 közigazg. gyakornok, 2 közs. tanító, 1 közs. bíró.

Vannak azonban, hála Istennek, vigabb mozzanatai is az életbeléptetésnek. Illyent a következő formában közölnek a liberális lapok:

— **Állami anyakönyvvezetők albuma.** Ily címmel kötet jelenik meg október havában. A kötet tartalma: az anyakönyvvezetők legfőbb hatósága első tisztviselőjének: Perzel Dessz belügyminiszternek a belügyminiszterim anyakönyvi osztálya vezetőjének, az anyakönyvi kerületek főre állított főtisztviselői arcképei és életrajza mellett nev-lajstroma az anyakönyvvezetőknek s ama kerületeknek, a melyek egy-egy anyakönyvvezető hatóságához tartoznak s végül az anyakönyvi kerületek térképe. Az „Állami anyakönyvvezetők albuma“-t Acél Endre hírlapíró és Gerő Viktor tanár szerkesztik.

bennünket, hamarosan össze kell halmozunk mindazt, a mivel ezredéves multunkat megünnepelhetjük.

Igy gondolkodva, ránthatta elő Bánffy Dezső báró Szent István király szobrának eszméjét is a nélkül, hogy annak kivételén csak egy pillanatnyit is gondolkodott volna. De eltekintve mindezekről, szeretettel kérдем: illő és hálás eszelekedet-e az tollunk, hogy annak a nagy királynak szobrát, a ki ezredéves létünknek tulajdonképpeni megalapítója volt, oda dugjunk át Budára a *halálszabályára* a helyett, hogy egy olyan helyet jelöltek volna ki számára, a hol nem gyümölcsös kőfák tanáznak s hol a magyar nemzetnek első szent királyát ábrázoló szobrát valamivel díszesebb épületek és elemek környékezik.

Vagy talán annyira feledékenyek vagyunk, hogy már azt sem tudjuk: ki volt az a Szent István király?

Tossák állapozni a történelmet, annak rideg, de igaz betűi mutatják, hogy Szent István király nagyobb nekünk bárkinél ezen a világon.

Magyarország már számos nagyját megtisztolta azzal, hogy szobrot emelt emlékére. Mindgyik szobornak megtalálta díszes helyét, egyiket sem dugta még a budai *halálszabályára*.

Már pedig szent István a nagyok közt is a legnagyobb, gondolja meg tehát Bánffy Dezső báró miniszterelnök ur, hogy itt nem az ő akarataról van szó, hanem egy nemzet óhajáról, mely ősi tradícióhoz híven halálját és feledhetetlen omlékát akarja megörökíteni első apostoli királyra íránt.

Ennek az igazi halálnak és emlékezetnek kifejezője pedig nem a budai halálszabályára való, H—k. K. Gy.

BELFÖLD.

— **Katholikus körök.** A *tiszavárkonyi* kath. népkör és a *pápai* kath. legényegylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. — **Acadagón** Kudlieska Lajos ottani kántortanító buzgólkodása folytán az alig 6—700 lelket számláló községben olvasóköri alakult. A kör tisztikara: ifj. Brányi József elnök, Budes István alelnök, Kudlieska Lajos jegyző, Horváth Lajos pénztáros, Horváth László könyvtáros. A körnek eddig 72 tagja van, 1 frt évi tagsági díjjal.

— **Egyházipolitika és a Néppárt** c. alatt a „Magyarország“ egy beszélgetést közöl, melyet egyik munkatársa állítólag egy előkelő egyházi férfival folytatott. E szerint az illető egyházi férfi helyesnek, de egy kissé korainak találja a „M. A.“-nak általunk is közölt kommunikációját, azután hangsúlyozza, hogy a püspöki kar teljesen egyöntetűen fog eljárni az egyházipolitikai törvényekkel szemben, az egrí érsek körlevele egyházi szempontból teljesen kerrekt, csak a kormányparti újságok disputáltak bele olyasmit, a mi abban benne nincs. A püspöki kar kötelessége szabadon érvényt szerezni az egyház dogmáinak s azért természetesen pártolja azokat, a kik a reviziót irták zászlójukra. Ennek folytán a püspökök most mindnyájan a néppárt lobogója alatt fognak harcolni. A M—g álmétkodással közli mindezeket, mintha hallatlanul mondott volna az illető egyházi férfi. Pedig hát ez másképpen nem beszélhetett.

— **Bánffy báró és a nemzetiségek.** A „N. Wiener Tagblatt“ egyik zornaliszta egy interwiew-t közöl, melyet Bánffy báróval folytatott. Zsenális főminiszterünk ezuttal a nemzetiségi kérdésről „nyilatkozott“. A nemzetiségi kongresszus szerinte jogosulatlanul beszélt a nemzetiségek nevében s különösen a nagybefolyású főpapság ellene van. (A miniszterelnök ur ugyálszik, ebben az esetben roppantul örül azon főpapság segítségének, a melyet annyira üldöz.) Feltéve, de meg nem engedve, hogy Bánffy oly okosan beszélt, a mint azt a bécsi zsidó lap leírja, csak helyesléssel fogadhatjuk azon kijelentést, mely szerint a nemzetiségek federalisztikus törekvései a dualizmust veszélyeztetik, a melyet pedig fenn kell tartani. A „N. W. Tagbl.“ azzal a klasszikus megjegyzéssel zárja be tudósítását, hogy Bánffy azon benyomást tette, mintha mégis volna benne egy kis okosság. — E helyütt megemlítjük, hogy a nemzetiségek agitátorai ő felségének legközelebbi budapesti tartózkodása alatt egy új gravaminális memorandumot szándékoznak átnyújtani.

— **A Martinovics ünnepet** rendező bizottság nemcsak hogy a rendőri tilalom ellenére is folytatja botránját, hanem még tevézi azt egy felhívással, melyet „A nemzethez!“ intézett, a melyben pathetikusán dicsőíti Martinovicsot, a kit Kossuth Lajos előhírnökének tesz meg. — A tüntetésre 135 egylet, társaskör és munkásölylet jelentkezett, a melyeket mind a belügyminiszter figyelmébe ajánlunk, a ki épen most utasította a törvényhatóságokat, hogy szigoruan őrizzék ellen a felforgató tendenciákat követő egyesületeket. Az „ünnepély“-re valami Csete Lajos nevű „zeneszerző“ Martinovics-himnusz szerzett. Van már Wekerle-himnusz, Bánffy-himnusz, Martinovics-himnusz — hol késik „Hass & Deutsch és a poszkiszli-himnusz, no meg a Tarnóczy-himnusz?

Telefon-jelentések.

Budapest, aug. 19.

— **A király születésnapját** a szokásos kegyelettel ülte meg a főváros, melynek számos épülete ez alkalomból fel volt lobogóva. Dél előtt Vaszary Kólos bitoros hercegprimás ünnepi nagymisét

pontifikált a Mátyás-templomban számos egyházi, polgári és katonai dignitárius jelenlétében, délben pedig Bánffy báró miniszterelnök diszhébet adott, melyre a hercegprimás is hivataios volt. Hasonlóképen ülték meg a király születésnapját ország-szerte és Ausztriában is.

— **A Martinovics-ünnep betiltása.** A belügyminiszter jóváhagyta Pekáry főkapitány-helyettesnek azon végzését, mely a holnapra tervezett Martinovics-ünnep megtartását megtiltja. Széleskörű iztézkedések történtek, hogy dr. Takáts Zoltán és társai holnap esetleg zavargásokat ne idézzenek elő.

— **A karmeliták Budapestén.** A sarutlan karmelita-rend meglepszik a fővárosban. A győri anyaház jötevoi módot nyújtak arra, hogy a rend kolostornak és templomnak szánt telket szerezhetett — Stieber plébános és a „Magyar Állam“ szerkesztőjének közvetítésével — a váci és fűthi-utak között. A telek az esztergomi érseknek nevére iratott és legközelebb megkezdik a kolostor és templom építését.

TÁVIRATOK.

Nagyvárad, aug. 19. (Ered. táv.) Schleich bitoros-püspök a Mária-radnai buesujáró templomban felállítandó díszes oltár költségeire 1500 frtot adományozott.

Lemberg, aug. 19. (Ered. táv.) Bardon gróf galiciai helytartó tegnap délután Bécsbe utazott. Utazása összefüggésben áll az osztrák válsággal.

Szent-Pétervár, aug. 19. (Ered. táv.) Hivatalos jelentés szerint a wolyinai kormányzóban jul. 9—15-ig 222 ember betegedett meg és 72 halt meg. jul. 16—22-ig pedig 466 ember betegedett meg és 166 halt meg az sziai kolera-ban.

Városi és vidéki hírek.

— **A király 65-ik születésnapját** nagy egyházi és katonai pompával ülte meg Székesfejérvár. A katonai ünnepélyt a vadászszázalaj zenekara nyitotta meg takarodóval, tegnap reggel pedig a felkelő nap lobogó-díszben találta a várost. A székesegyház tornyairól, valamint a püspöki palota orkályeről két-két hatalmas nemzeti lobogó hirdette a nemzet loyális ünnepét, de azokon kívül fel voltak lobogóva a város összes köz- és számos magánépületei is, többek között a megyeháza, a városbáza, a kath. kör, a kath. legényegylet, a kanonok-házak, a plébánia-épületek, a Zichy-ház, a színház, a katonai épületek, stb. Reggel 7 órakor tábori mise volt a vásártéren, melyre a Székesfejérvárott állomásozó összes katonaság vonult ki Sa y Viktor altábornagy, V. honvédkerületi parancsnok fővezénylete és Goumons Gusztáv báró uhlánus-ezredes vezénylete alatt. A tábori misét külön e célból készített díszes sátorban Kneztits Pál káplán mondta a teljes tisztikar és számos notabilitás jelenlétében. Ott volt többek között Zichy Jenőné grófné is leányaival és fiával. Miso alatt a vadászszázalaj zenekara egyházi chorálisokat adott elő, a szokásos sortűzek után az uhlánus-zenekar a „Gott erhalte“-t játszotta. Említésre méltó, hogy a sátor csakis nemzeti színű lobogókkal volt feldíszítve. A tábori mise után a katonaság a vadászszázalaj, majd az uhlánus-ezred zenekarainak hangjait mellett elvonult Sa y Viktor altábornagy előtt s ezzel a szép katonai ünnepély véget ért. — Az egyházi

ünnepély 9 órákor volt a székesegyházban, melyet a hívők ez alkalommal zsufoltság megöltöttek. Az ünnepi nagymisést dr. Steiner Fülöp megyéspüspök mondta fényes segédlettel, kit a templomba vonulásakor a székesegyház énekkara Lányi Ernőnek „Ecce sacerdos magnus“-ával fogadott. Nagymise alatt az ének- és zenekar Kneifel Ferenc karnagy vezetése alatt Seyler ünnepi nagymiséjét adta elő. A nagymisén jelen voltak többek között: Fiáth Miklós báró főispán, Huszár Ágoston alispán, Heinrich Lajos megyei főügyész és Gánóczy Flóris közjegyző, mind diszmagyarban, továbbá Mader Ferenc táblai bíró, törvénytudó elnökhelyettes, dr. Major Ferenc városi tisztifőúr, Keresztes Ignác közigazgatási tanácsos, Gebhardt Bódog aljegyző, dr. Kerekes Lajos tb. aljegyző, Brünner János posta- és táviratfőnök stb. Havranek József távollétével tündökölt. Délben a püspöki palotában 36 terítékű diszebéd volt, melyre a város számos egyházi, polgári és katonai notabilitása volt hivatalos. Ebédközben a házigazda, dr. Steiner Fülöp megyéspüspök lelkes és határos felköszöntőt mondott a királynak, melyet a vendégek állva hallgattak végig, s aztán lelkesen megéljenek. Az ebédre többek közt hivatalosak voltak: Say Viktor altábornagy, Goumoëns Gusztáv br. uhánus-ezredes, Balthazar Hugó ezredes, Huszár Ágoston alispán, Festeich Benó gróf, kir. tanfelügyelő, Keresztes Ignác közigazgatási tanácsos, Jellinek főhadbíró, Komposcht Alfonz alezredes, stb.

— **József főherceg** a vas megyei hadgyakorlatok ideje alatt Ságbon fog lakni, és Remete Dénes urodalmi felügyelő lakását fogja László főherceggel együtt elfoglalni, mint Erdődy Ferenc gróf vendége. A kíséret több tagja, Vécsény br. főudvarmester és Himmel ezredes, a paplakban, Surányi ezredes a jegyző lakásán fognak megszállani. Itt megemlítjük, hogy József főherceg a ma megtartott Kolozsvári tűzoltókongresszus alkalmából kiadott emléklap szerkesztőjéhez, Kuskó Istvánhoz a következő táviratot intézte.

„Haladjatok előre azon a dicső pályán mely emberbaráti és hazafiai működéseket eddig a szenvedők haláljával koszoruzta és Isten áldása követni fog minden új lépéseiben a fejlődés tetőpontjág.

József, főherceg.”

— **A Szent István-napi istentisztelet** programja a következőkben állapított meg: Reggel 8 órákor körmenet a szent király fejérekéjével. A körmenet a városút-téren s a Kassai utcán végig menve, a megyeháza előtt a Szent István-utca át a székesegyházba tér vissza. Körmenet után Kneifels Pál szent beszédet tart, mely után dr. Steiner Fülöp megyei püspök ünnepélyes nagy misét fog celebrálni. Az ünnep nyolcadán utalt este 7 órákor a szokásos litániák lesznek. Együttal felkérjük a körmenet utcaiban lakó háztulajdonosokat, hogy ezen vallásos jellege mellett is igazán nemzeti ünnepnek felhologozzák házaikat.

— **Hornig Károly báró veszprémi püspök** tegnap délután 6 órákor Jánossy Gusztáv veszprémi kanonok, dr. Csizsárik János t. es. és kir. udvari káplán, kassai theologiai tanár, dr. Radai István t. pápai kamarás, püspöki titkár és Rainprecht Antal püspöki jószágkormányzó kíséretében Székesfejérvárra érkezett s a püspöki palotában szállott meg, mint megyei püspökünknek szívesen látott vendége. Ő méltósága ma délelőtt 1/11 órákor dr. Steiner Fülöp megyei püspökkel

Sárkeresztúrra hajtott, a honnan délután 4 órákor Sárbogárdon át Keresztligetre ment, hogy ott holnap felszentelje az újonnan épült templomot. Megyes püspökünk Sárkeresztúrról még ma este vissza jött Székesfejérvárra.

— **Kinevezés.** A király a theresiai katonai akadémia III. évfolyamát végzett növendékei közül Pongrácz Károlyt hadnagygyá nevezte ki a 69. sz. gyalogezredhez.

— **Üdvözlét Zichy Nándor grófhoz.** Hogy hazánk délvidekén is mily törhetetlenül ragaszkodnak a katolikusok vezéreinkhez, azt bizonyítja a következő távirat, mely tegnap érkezett dr. Major Ferenc tisztifőúrhoz:

„Az alsó-muraközi kerület alulirott papsága Tüske-Szent-Györgyön a templom búcsuján megjelenő szíve mélyéből üdvözlő Zichy Nándor gróf ő exciáját, Esterházy Miklós Móric gróf ő méltóságát és Nagyságodat.

Tízónót lelkes névben

Peczek György, plebános.

— **Primicia.** Tegnap délelőtt 1/11 órákor mutatta be az Úrnak első szent miseáldozatát Kéri Ferenc, a szombaton reggel felszentelt ifju pap, a helybeli szemináriumi templomban. A manuduktori tisztot Scheirich Antal, a szemináriumi lelki igazgatója viselte. Mise alatt Bardonn Sándor ur. ki ez alkalommal szíveskedett az orgonálist elvállalni, válogatott egyházi énekeket adott elő. Szent mise után az új misés áldást adta a nagy számban megjelent rokonságra és hívő közönségre. Délután a meghívott vendégek az ujmisés szüleinek lakásán gyűltek össze kedélyes estebédre, melynek folyama alatt Scheirich Antal, az ujmisés manuduktora mondott két igen szép felköszöntőt. Az elsőben az ujmisést s annak boldog szüleit éltezte, a másodikban pedig Kapitány Gyula helybeli növényképpapra s annak személyében az egész ifju klérusra mondott igen szellemes felköszöntőt. Példáját többek követték. Szomlőr Ferenc pedig egy sikerült alkalmi költeményt olvasott fel. A meghívottak csak a késő éjjeli órákban tudtak a vendégszerető háztól megválni.

— **Zichy Jenő gróf hazaérkezése.**

Zichy Jenő gróf negyhónapos keleti utazásából tegnap tért vissza a fővárosba, hol tisztelői nagy ovációkkal fogadták. A székesfejérvári Vörösmarty kör táviratlag fejezte ki szerencskívánatait a grófnak, mint a kör elnökének. Zichy Jenő gróf azonnal válaszolt a gratulációra és tudatta a kör igazgatójával, hogy holnap azaz Szt. István napján családijához utazik Szt.-Mihályra. A kör választmányja felhasználva ez alkalmat, a gróftól keresztüladásán a perzonon üdvözölni fogja. A Vörösmarty-körnek a grófhoz intézett távirata így hangzik:

„Kegyeskedjek Nagyméltóságod megengedni, hogy addig is, míg szerencsénk lesz személyes megjelenéshez, a nemzet szerető viharoktól felült őshazából imádásig szeretett viruló hazánk szent földjére lépésekor Excellenciátad, mint a „Vörösmarty-kör“ hön szerető tisztelt Elnökét körünkben üdvözöljük. Utra kelt Nagyméltóságod a messzeségbe, hol nem iratos kö beszélt szent kegyelettel halvány emlékekben őrzött ösökről, hanem csak a hegyek, völgyek, folyók nevei hangzanak magyarosan; életmódok és szokások, majd egy-egy szálló monda mesélnek rólunk. Férfias igaz hazafiságból, fáradságot és áldozatot, nem kimélve, küzdelemre szállt Nagyméltóságod a szent célért: a mondaszerű tudást realizálni. — A mily lelkesedéssel és szent őrzéssel kísértük hosszú utában, oly forró szeretettel üdvözöljük szerencsés hazaérkezésekor. Isten hozta! Isten áldassa!”

— **Székesfejérvári anyakönyvvezetői.** A székesfejérvári anyakönyvi kerületbe állami anyakönyvvezetőnek évi 300 ft tiszteletdíjjal Keresztes Ignác közigazgatási tanácsnok, anyakönyvvezető helyettesnek évi 200 ft tiszteletdíjjal dr. Kerekes Lajos tb. aljegyző nevezetett ki. A megállapított

tiszteletdíjak október 1-től éremgyeles előleges részletekben fognak a város pénztárába utalványoztatni az állampénztárból.

— **Eljegyzés.** Gödöllő Károly vasúti mérnök eljegyezte Szebestyén Mariska kisasszonyt Merőköről (Zólyomgye.)

— **A honvédség köréből.** A király a Ludovika-akadémiának most végzett IV. éves növendékei közül Holly Bélát és Schmidt Imrét a székesfejérvári 17-ik honvédezdhez f. évi augusztus 18-iki kelettel és f. évi szeptember 1-től számítható ranggal hadapród-tiszthelyettesekké nevezte ki.

— **Primicia.** Bardonn István fejéregyházmegyei ujmisés pap f. hó 22-én délelőtt 10 órákor fogja az Úrnak első szent miseáldozatát bemutatni a szemináriumi templomban. Az új misés manuduktora Kéri Ferenc ujmisést pedig Bodaikra helyezte káplánoknak.

— **Egyházmegyei hírek.** Dr. Steiner Fülöp megyéspüspök Ásványi Béla esákvári káplánt Sárkeresztúrra, Bardonn István ujmisést Csákvárra, Kéri Ferenc ujmisést pedig Bodaikra helyezte káplánoknak.

— **Népünnepély.** Holnap, Szent-István király napján a Maroshelyen, az ottani kápolna búcsuja alkalmából nagy népünnepély fog tartatni. Az ünnepély délután 4 órákor kezdődik. Este tűzijáték lesz.

— **Hadgyakorlatok Fejérmegyében.** A cs. és kir. 4. hadsereg ezidei zároggyakorlati alkalmából a 31-ik gyaloghadosztály f. évi szeptember 8-án Székesfejérvárról és környékén, a 32-ik gyaloghadosztály pedig Vörösvár mellett fog összpontosítani. A 9. sz. es. és kir. huszárezredtől f. évi szeptember 9-től kezdve 15-ig az ezredtörzs és 2 század Sárpentole pusztán, 1 század Szt.-Mihályon, 2 század Pusztá-Szt.-Pálon, 1/2 század Kis-Keszin, 1/2 század a kis-keszi felsőmajorban, 1/2 század a kis-keszi alsómajorban és 1/2 század a Livia-pusztán. A 11. sz. es. és kir. huszárezredtől pedig ugyancsak szeptember 9-től kezdve 15-ig az ezredtörzs és 2 század Falu és Szabad-Battyán, 2 század Alsó-Somló pusztán, 1/2 század Felső-Somló pusztán, fél század a Rózsa-majorban, fél század Külső-Csabda pusztán, fél század Külső-Pövény pusztán és fél század a Havranek János majorban. A 13. es. és kir. huszárezredtől szeptember 7-től fogva 15-ig, az ezredtörzs és 3 század Szerégyesen, 1 század a Selyem-majorban, 1 század Szerécsen-pusztán, fél század Szerécsenben és fél század Pálinkaházban. A m. kir. 1. sz. honvéd-huszárezredtől, szeptember 12-től fogva 15-ig az ezredtörzs és 2 század Felső-Báránd pusztán, 1 és fél század Külső-Báránd pusztán, fél század Sashalom majorban, 1 és fél század Pövény pusztán és fél század Pötöle pusztán. A m. kir. 2. sz. honvéd-huszárezredtől, szeptember 12-től fogva 15-ig az ezredtörzs és 1 és fél század Börgöndpusztán, fél század Pusztá-Dinnyésen, fél század János-majorban, fél század Kisludai pusztán, 2 század Pákozdon és 1 és fél század Csalán. Egy lovagló-üteg szeptember 12-től fogva 15-ig Tácon és a 4. sz. lovagló-ütegosztály szeptember 7. és 9-ike között Pákozdon és Kisludai-pusztán lesz elhelyezve, ez utóbbi ütegosztály szeptember 9-én Székesfejérvárra jön. A lovasságnak tulajdonképeni gyakorlatai szeptember 15-én veendik kezdetüket.

— **A kath. hírlapirodalom köréből.** Hontó Béla, a „Szombathelyi Ujság“ felolós szerkesztője ezen állásától megvált s helyébe Gruber János volt országos képviselő, váltó ügyvéd lépett. Üdvözljük az igazninkért küzdő új kollegát!

— **Botrány a zsinagógában.** A „Zempléni Hírlap“ tegnapi számából vesszük át a következő jellegű hírt: Van Szerencsen egy Rosenthal Ignác nevű szabó, a „bajszerrő“, aki a zsinagógában mindig izletlenkedik. Valami felett a mlit szombaton összevoezett L.-el és vízbe mártott seprővel fecskenedzte, ütlegelte áldozatait. Üzleti dologban

vesztek össze. Stern Zsigmond szatós lefoglalt és elárverezett holmija szolgáltatót erre okot. Szabály az Szerencsen — talán másutt is — hogy zsidót becsukni nem szabad, mert akkor azért az egyért az egész testület, mint egy ember felkel, és megmozdit minden füvecskét, minden fát, hogy a zsidót el ne csukják. Egy uri ember azt kérdezte, hogy miért nem megyen verekedni inkább a korcsmába? Azért, hogy el ne csukják. Ha a zsinagógában verekedik, azért el nem csukják, mert a titkot ott inkább megörzik és hitfelei az elzárás ellen megvédik. A hitközség volt élnöke is azért köszöntle, mint mondja tudóstunk, mert megunta már az ilyen izgraga természetű emberek viselkedését. Van egy félszű fü is, aki a legnagyobb istenkáromlást végzi az utcán és a legocsmányább káromkodásokat folytatja, de sem a szülők, sem a község nem tudják valamelyik kórházba vagy javítóintézetbe szállítani.

Árlejtés. Ma tartott meg a városnál a gőz fertőtlenítő épület felállítására az árlejtés. A vállalkozó **Riegler János** székesfejérvári ácsmester lett 668 frt kiállítási árban, 11 és 1/2 százalék féllüfizetéssel.

A rendőrség figyelmébe. Csodálatos, hogy a különben oly éber rendőrségnek még csak fel sem tűnik az, ami a rend fenntartására nem hivatottakat szinte vérgigéig bosszantja. A városbáztérén és a halpiacon áruló kofák viselt dolgait értjük. Oly éktelen, oly fülseikéltő zsvajv — különösen a délelőtti órákban — e két helyen, hogy nem tennék rossz szolgálatot a járó-kelőknek azt ajánlván, vigyenek magunkkal egy kis vattát, ha az említett helyek felé viszi utjok. Nehéz munka az igaz, de talán mégis el lehetne őket egy kicsit csitítani. Le lehetne talán őket szoktatni arról a furcsa gesztikulálásról is, melylyel némelykor vitaközveiket kísérni szokták. Ilyen „némelykor“ volt pld. ma reggel 6 órakor is, a mikor egy kofa fiával egy másik kofatársát ugyancsak helyben hagyott. Az érdekes jelenet persze a rendőrség asszisztálása nélkül folyt le. Az sem járja, a mit a kofák a védetlen falusiakkal tesznek. Ha egy vidéki valamit hoz a városba, azt tizen huszan megröhanják, portékáját minden előzetes alkuvas nélkül lekaphodják a kocsirol s a szegény meglepett ember nem ritkán azt veszi észre, hogy vagy egyik vagy másik elvitte ugyan a portékát, de fizetni elfelejtett. Nem lehetne ezeken a bajokon legalább némileg segíteni?

Verekedések. Tegnap éjjel a sóstói mulatóhelyről hazatérő legények valamin összeveszték s hatalmasan elpáholták egymást. Mikor azonban a rendőrség közeledtét észrevették, szétfutottak, úgy, hogy senkit sem lehetett letartóztatni. — Wirth, a hírhedt verekedő, tegnap este a két Horváth testvért vérsere verte Nagy József vendéglőjében. Az ügynek a bíróság előtt lesz folytatása.

Végtárgyalások. A székesfejérvári kir. törvényszéknél augusztus hó 23-ától a következő végtárgyalások lesznek: 23-án ifj. Antal József ellen erőszaktétele és szándékos emberölés büntetében; 27-én Vas (Vlasits) Márton ellen erőszaktétele büntetében, továbbá Hornung Konrad és társa ellen sikksasztás vétségében; 28-án Urfi Lajos ellen szándékos emberölés büntetében.

Tudósítás. Vásson és fehéromü üzlet a „Sziléziaihoz“, alapítottat 1863-ban. Van szerencsém igen tisztelt vevőim tudomására hozni, hogy a **szent Ferenc rendiek bazárjának** megtörtént átalakítása után, ott előbb már 33 éven át bírt üzlethelyiséget újból kibéreltem s midőn hangsúlyozom, hogy raktáramat ez alkalomból friss, keresett és a legjobb forásokból beszerzett árukkal dusan felszereltem, kérem bátorkodom, hogy eddig élvezett nagybecsű bizalmával ezután is megajándékoznai méltóztatassék, amit kiérdemelni mindenkor fötőrekvésem leend. Himzéshez elnyomdamat újból beszerzem a legszebb kivitelben. Kitünő tisztelettel

Hanel Antal özvegye.

Irodalom és Művészet.

A „Magyar Szemle“ f. évi 33-ik száma a következő érdekes tartalommal jelenti meg: Képes lapjaink címei,

Echótól. — A zsidókérdés, Erdélyi Gyulától. Szent István király (költemény), Ujlaky Gézától. — Előítélet Cypriótól. — Lóki Rózsika, G. B. út t n o r Juliától. — Emlékezés anyámra (költemény), Lithvay Viktóriától. — Pompás mulatság, Torkos Lászlótól. — A boldogság, Aho János után finnből Popini Alberttől. — Egy modern ember. (folytatás), Margitay Dezsőtől. — Irodalmi élet Oroszországban e század első felében (II), S—y S—r-től. — Hétről-hétre (tárcsa), Tankrédtől. — Irodalom és művészet. — Vegyések. — A „Magyar Szemle“ lovag Kacsvinszky Lajos és Kaposi Lajos oly korrekth katolikus szemlemben és oly finom ízléssel szerkesztik, hogy lapjokat jó lélekkel ajánlhatjuk a kath. családok figyelmébe. Előfizetési ára évi 6 frt, szerkesztősége Budapest, VI., új-utca 14.

A Katolikus Egyházi Zeneközlöny július és augusztus havi füzeté a szokott gazdag tartalommal megjelent. E füzet az egyházi zene tanulmányozásáról, a római chorál éneklési módjáról, az ünneplésy sz. miseáldozatról, az egyház nyelvéről, az istentiszteletek rendjéről, stb. hoz igen érdekes és értékes dolgozatokat. A Katolikus Egyházi Zeneközlöny a zene terén ismert nevű férfiak szerkesztésében s közreműködésével jelenik meg s éppen azért melegen ajánljuk az érdeklődők figyelmébe. Előfizetési ára egész évre 1 frt 60 kr. Az előfizetési pénzek a Pesti könyvnyomda-részvénytársaság hangjeggyegymetsző osztályába (Hold-utca 7.) küldendők.

A „Katolikus Hitvédelmi Folyóirat“ 8-ik, augusztusi füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg: 1. Műpapak. II. Plagiosippus. 2. Országgyűlési vallásmozgalmaink a kiegyezés óta. 1867—1894. II. Irta: Keményfy K. Dániel. 3. Assziszii Sz. Ferencz. Castelár Emiltől. 4. Magunk között. (Tiszán katolikus dolgok) Ö. 5. Megtértek Csarnoka. Drach Dávid Pál. 6. Protestetáns Szemle. 7. Irodalom. 8. Vegyések. 9. A lelkész titka vagy a gyónási titok sérthetlensége. (Egy iv kath. regény melléklet, harmadik iv). Ajánljuk a hitvédői vállalatot a kath. olvasó közönségnek annál is inkább, mert legaktuálisabb kérdésekkel foglalkozik. Előfizetési ára egész évre 4 frt vagy megfelelő saer a Megrendelhető a szerkesztőségben. Pozsony, ferenckielnél.

Közgazdaság.

A szipoly.

Budapest, aug. 16.

Ma voltam olyan szerencsés, mert időm engedte, hogy állatogassak a gabonátörszere és meggyözödhessen arról, hogy miként bannak el a magyar gazda termelésével, de meg azzal is, a mely nem is termelt meg.

A legnagyobb flegnával csinálták recipiált honfitársaink a schlussokat, adtak és vettek látatlanba és kifizettetetik maguknak a differenciát.

A józan eszű ember nem bírja megérteni, vajjon hogyan lehetséges az, hogy a buza ára reggel 10 órakor 6 frt 30 kr., 11 órakor 6 frt 25 kr., 12 órakor 6 frt 40 kr és az ünneplésy büzei zárlat alkalmával ismét 6 frt 30 kr. Hiszen három óra alatt nem lett se több, se kevesebb az ára!

Dehogy nem lett! A börzianer, ha látja, hogy csekély a kínálat, s hogy érdekében van az árak esése, „odadob“ a piacra akár ezer vagon buzát — vagyis kínál annyit megvételeire, ha nem létezik is Budapesten annyi. A kínálat következtében aztán látva azt, hogy mily rengeteg a „készlet“, leszáll a buza ára s az illető spekuláns, a ki másfelől a la baisse angazsálta magát, nyer búsás pénzt, a hivatalos jegyzésbe pedig beírják, hogy erős kínálat következtében az árak esőkentek!

Pedig az az egész kínálat csak egy darab schlusspapírra volt fölírva, s az illető zsidónak esze ágában sincs, hogy annyit

kínáljon, tényleg, mert nincs is és mert tudja, hogy senki sem követeli tőle a szállítást.

No kérem, így csinálják a buza árát, így diktálják a gazdára, a ki fájdalomtalt szívvvel készül minél hamarabb megválni gabonájától, nehogy esetleg az árak még jobban süllyedjenek.

Es ez ellen ne lehessen tenni semmit sem?

A magyar pénzügyminiszter volt Wekerle irányában annyi kollegiálitással, hogy juttasson neki, azaz jobban mondva, a „Terézvárosi takarékpénztár“nak melynél Wekerle a főmácher, egy jó koncot. Megengedte a takarékpénztárnak, hogy zálogházat csináljon és konkuráljon a m. kir. zálogházakkal, a melyek már-már nem képesek a hiteltigénylő lakosságnak megfelelni. És átadta ugyancsak ennek a takarékpénztárnak az osztályorsjátékkal való manipulációt!

Azt híresztelték a parlamentben, hogy ez a milleniumi osztályorsjegy-ügylet arra való, hogy a nép hozzászokják, mert tervbe vették a kis lutri eltörlését, a melyet évek hosszú sora óta mindenki erkölcsellennek mondott, még a finansminiszter is, de eltörlöni nem engedték, mert a szegény nép garasából évenként sok millió folyt be az állami pénztárba.

No kérem! Ez a kis lutri valóságos emberbaráti intézmény ahhoz képest, a mit most a kormány osztályorsjáték név alatt csináltat a Wekerle takarékpénztáraival.

Ez az intézmény egyenesen arra van irányítva, hogy kicsalja a hiszékeny nép zsebéből a forintokat, mint a lutrival a krajcárokat. Hogy én ezt nem ellenzéki vagy néppárti viselkedésből állítom, legyen megengedve egy körülmetzett merkantilista liberális lapot citálnom, a „Magyar Hirlapot“, a mely valószinüleg, mert még nem adtak föl neki a nagy hirdetés, következőképen ír a legeslegújabb kormányintézményről, a melyet a vállalkozó takarékpénztárnak egy forintért adott át a nagy közönség kifosztása céljából. Az idézett lap ezeket írja:

Negyven forinton olyan sorsjegyet bocsátanak ki, mely kétszeri húzás után egy krajcárt sem ér.

Az ember ezért a pénzért például öt bazilika-sorsjegyet vehet, a mely ötven évig játszik és végül még vissza is fizetik a belé helyezett tőkét. A kiállítású osztályorsjáték hirdeténye szerint 100.000 sorsjegyet bocsátjanak ki két osztályban. Összesen 31499 nyereménnyel és egy nyereménnyel, vagyis egy kis szemfényvesztéssel azt hitetik el a jámbor publikummal, hogy hogy körülbelül minden harmadik sorsjegyet kihuznak. Tényleg pedig csak minden tizedik sorsjegyet huznak ki, mert a husz forintjárt az ember csak az első osztályban érvényes sorsjegyet kap, amelyekből e húzásnál 9000 darabot 80 koronával részesítenek nyereményben s csak 1000 darabra jut kisebb-nagyobb nyeremény. Ha asztán ezt a husz forintot az ember eljátszotta, további husz forintért résztvehet a második húzáson is, a melynél tehát egy sorsjegy ára már 40 forint. Itt javul ugyan a nyeremény aránya, mert a 100.000 jegy közül e sorsolásban 21499 sorsjegyet huznak ki. De micsoda kellemetes meglepetés lesz azon a körülbelül 70.000 emberen kívül, a ki 40 forintját teljesen elveszti, arra a 20.000 boldog halandóra, a kik negyven forintjukért abban a szerencsében részesülnek, hogy 100 koronát (ez nagyobb szám, de azért mégis csak 50 forintot) kapnak. Ezek nagyjában a fogásai a tizenkilencedik század eme „korszakot alkotó“ intézményének, amely nemzeti kiállításunkat egy millióval, a vállalkozó bankárokat több millióval s a közönséget pedig egy nagy csalódással gazdagítja.

Már most kérdjük, az olyan kormánytól, a mely ilyen úton mádon fosztja a népet, el lehet-e várni, hogy a magyar mezőgazdát védje meg a borszespekulánsokkal szemben?

Ki mondhatja, hogy igen? Ugye senki. Mi is azt mondjuk, hogy ki vagyunk szolgáltató a kiszípolozóknak!

Aldor A.

— **Az ezredéves kiállítás** falvában, ahol már nagyban épül a templom, nemsokára egy másik középület építéséhez fognak. Ez a község háza lesz, melyet a belügyminiszter építtet. A község háza a falu főterén épül, egyszerű, de csinos homlokzattal. A ház beosztását és berendezését a magyarországi községi és körjegyzők országos egyesületének és a közegészségügyi tanácsnak javaslatai alapján csinálták meg. Lesz a község házában mintaszerűen berendezett levéltár, jegyzői iroda, tanárestarem, rendőri szoba (a kisbíró és a csendőrök számára), fogház és az udvaron mintaszerű tűzoltó telep. A legújabb hivatal is meglesz már a község házában, az *állami anyakönyvvezető irodája, a teljes előírt felszereléssel.*

— **A budapest-csáktornyai villamos vasút.** A „M. U.” az érdeklődőknek örvendetes tudomására hozza és pedig közvetlen forrásból, hogy ezen villamos vasút finanszírozására az ajánlat egy nagy külföldi vállalkozó cégtől már beérkezett. A vasút tudvaleg Fejérmegyén áthaladva, Székesfejérvárt is érinti.

— **Sok az eső.** Moór vidékén, — mint levelezőnk írja, — az utóbbi hetekben majd minden nap volt eső. A gabonának nagyobb része még kint van a földeken, de a behordottat sem lehet nyirkos volta miatt csépelni. A sok eső következtében már nemcsak a földeken levő, hanem még az asztagba rakott gabona is csirázásnak indult, úgy, hogy némely asztagnak a teteje már egészen zöld. Szóval a folytonos esőzés nagyon sok kárt okozott az egyébként is számtalan hajjal küzdő földmivesszótálynak.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása.) Vörös löhere. Mult hó 27-iki tudósításunkra vonatkozva, mindinkább tért hódít annak valószínűsége, hogy Csehország és Szilézia nem csak hogy nagyon győnge terméssel fognak birni, hanem a legközelebbi évad alatt sőt importra lesznek e cikkben szorulva. Belföldi gazdáinktól pedig sok oldalról s igen számosan érkeznek a panaszok a felette nagy károk miatt, melyeket az apion-trifolii nevű rovar okoz. Lucerna tekintetében szintén már nem oly kedvezőleg hangzanak a tudósítások és különösen Olaszországból hallatszik a panasz, hogy az ideai termés nagyon is mögötte fog maradni a tavalyinak. — Nálunk is — mint hírlík — a növénynek tulajja fejlődése a magképződésre gátolólag hat. — Minden egyéb most forgó magfélékből, u. m. téli búkköny, téli borsó, homokbúkköny stbből meglehetősen jelentékeny mennyiségű adatok el helyi szükségletre, jöllehet csökken árak mellett. — Jegyzések nyersáruért 100 kilónként Budapesten: Őszi borsó 6½ — 7 frt, Őszi búkköny 8 frt, homokbúkköny 16 frt, biborhere 18 — 20 frt.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon kérjük katolikus hit-rokonainkat, hogy csak olyan lapokra adják pénzüket, amelyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk bűnrészességgel a zsidó sajtót, amely garasainkból palotákat emel, de uton-utfélen pellengérré állítja hitünket és arcul veri katolikus hit-ebeinket.

— **Mt. Keményffy D.** urnak. Köszönjük és örülünk hogy álláspontunk a Martinovic-ügyben igazolta van. — **Dr. R. N. Réma.** Várjuk a folytatást. — **A.-d. Arad** a forrás megnevezése nélkül kiállította „A merkantilizmus kínóvési” c. cikkünket. — **S. e. Török-Bállat.** Igen jó és helyet adunk neki. — **Karaván-Székut.** Jókör érkezett. — **Arad.** A „gombház, ha leszakad less más” közmondás eredetéről nem mondhatunk egyelőre semmi bizonyosat. Vannak akik azt mondják, hogy a polgári házasságról szóló törvény nem egyéb, mint ezen közmondás bő magyarázata és szentítése.

Nem

utánzott »TOKAJI COGNAC«. Ezek ugyan nagyon olcsók, de ép oly rosszak és így még a legkisebb összeget sem érik meg. — Ezen értéktelen utánzatok könnyen felismerhetők, mert

1) nem az egyedüli és csakis Tokajban létező

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL származnak,

2) ezen **TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL** nincsenek

ellátva:

BEJEGYZETT
AZ ELSŐ TOKAJI

VÉDJEGYE
COGNAC GYÁRNAK

TOKAJBAN.

Valódi csakis

TOKAJI COGNAC

TOKAJ VÁROS CZIMERÉVEL

az

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL, TOKAJBAN

a mely 1893/94. évben, mint hiteles körjegyzői okirat bizonyítja

725130 liter bort használt fel.

A fenti eredeti Tokaji Cognac kapható:

Ács Albert ur gyógyszerárában,	Kovács Pál	urnál,
Berényi Mór	Molnár Adolf	"
Deutsch A. F.	Piský László	"
Destek Adolf	Róth Bertalan	"
Hoffmann Lajos	Reitmann Ignác	"
Imrich Viktor ur gyógyszerárában,	Schwarz S.	"
Karl József és Fia uraknál,	Reinitz Lipót	"

Ifj. Tógl Gyula urnál.

Helyi ügynök: BERGMANN és FIA cég.

Hirdetések

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” részére
felvételnek

Márián György könyvnyomdájában,
Székesfehérvár, Szt-István-tér 1.

hol is mindennemű nyomdai munkák a legizál-
sebb kiállításban és legjutányosabb árak mel-
lett készíttetnek.